MUINSUSKAITSEAMET

Erki Arakas
Kechtel OÜ
Erki.Arakas@realin.ee

Teie: 24.07.2026

Meie: 30.07.2026 nr **5-14/1414-1**

Piirdeaia rajamisest Kehtna mõisa pargis

Muinsuskaitseamet on tutvunud Teie esitatud selgitusega Kehtna mõisa pargis (kultuurimälestiste registri nr 15199) peahoone taguse õueala ning avaliku pargi eraldamise vajalikkuse kohta.

Mõistan täiesti Teie muret privaatsuse pärast – kui olete soetanud omale kinnisvara ning soovite seal ise päriselt elada, võib see teatud olukordades olla keerukas suhtes Muinsuskaitseseaduse mõttega, mis sätestab juurdepääsutingimused kinnismälestisele ning mälestise vaadeldavuse põhimõtted, nende seas printsiibi, et lisatav uus peab toetama ja aitama esile tuua varem loodud väärtusi.

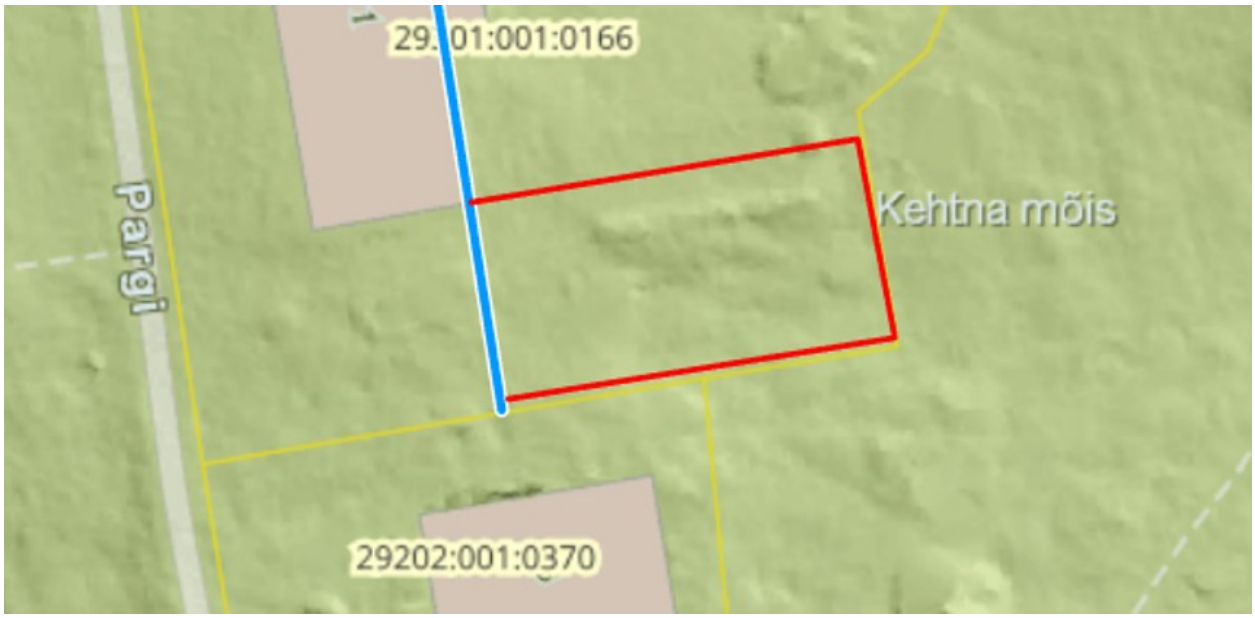

Saan aru, et peamiselt käib jutt lisatud fotol kujutatud tagaaiast – mitte majaesisest asfaltplatsist.

Muinsuskaitseamet on juba väljendanud seisukohta, et parki ja aeda eraldama sobib taimestik.

Ajalooliselt on kogu pargi territooriumi ümbritsenud massiivne maakivimüür. See loomulikult pargi sisse pargi osade eraldamiseks ei sobi.

Kirjeldate peamise murekohana, et avaliku pargi külastajad võivad sattuda mõisa vahetus läheduses „koera kätte“, nentides samas, et koera liikumine on piiratud elektrooniliselt. Samuti saan täiesti aru, et kui tahate maja taga murul einet võtta, ei ole juhuslikud möödauitajad ilmselt just teretulnud. Kui küsimus oleks ainult suure koera jooksuruumi tagamisest, saaks seda ilmselt lahendada spetsiaalse jooksuaia rajamisega pargi varjatumasse nurka, nagu lisatud skeemil:

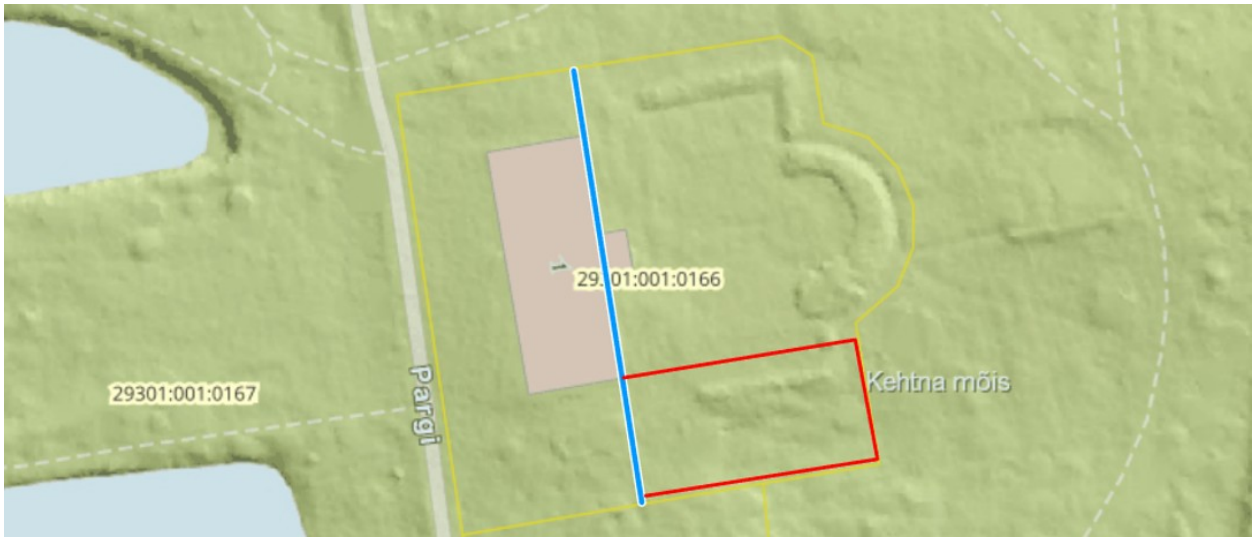
Samas, park ja mõis on tervik nii vaadeldavuse kui kasutuse seisukohast. Kindlasti on ka Teil ja Teie külastajatel aeg-ajalt soov käia ringi avalikus pargiosas ning see üleminek peaks olema dünaamiline. On olemas ka võimalus hakata taastama tänase lihtsa muruplatsi asemel mõisa peahoone taga elegantsemat parterit. Kõnelesite, et soovite sinna ka paviljoni ja lipumasti. Tore, kui selle kujundus jääb teatud vaadetest rõõmustama ka teisi pargi külastajaid.

Pakun kompromissina välja lahenduse, kus te paigaldate hekkide osas sissepoole põõsastikku tagasihoidliku aia, mis jääb taimede varju. See on muidugi vajalik vaid juhul, kui kardate, et inimesed (näiteks talvel, raagus taimestiku korral) hekkidest läbi tungivad ning kui näete ette, et Teie õuetegevused toimuvad ka talvel ning siis on õues ka koer.

Nagu kirjutate „Lisaks madalale piirdeaiale jääb koera piirama ka elektrooniline aed ja kaelarihm, sest madalast aiast hüppaks koer üle,“ siis kui koer on kaelarihmaga elektroonilise aia taga, siis ei hakka ta ilmselt enam tõesti ei põõsastest välja pugema, ega ka füüsilisest piirdeaiast üle hüppama.

Lisatud skeemil on punasega märgitud üks võimalik piirdeaia paigaldus, mis tagab Teile ja koerale piiratud õuela, samas ei riku pargi väljakujunenud ajaloolist ilmet. Ka allpool lisatud skeemil on üks variant, kuidas piirdeaia kulgemise võiks siduda peahoone tagaküljega.

Ajalooline tagaväljak on kulgenud kaugemale kui tseremooniaväljaku kaarjas kibuvitsa puhmas. Eriti, kui Te kõnelesite soovist olemasolevat põõsastikku piirata, avaneb kaare otstes, kus võiksid olla madalad väravad, edaspidi veel parem vaade mõlemas suunas ning koostöös omavalitsusega saab kavandada ka mõisa peateljel avalikus pargiosas, endise monumendi alal, täiendavate kujunduselementide arendamist, mis veelgi rohkem seovad peahoone pargiga ja taastavad visuaalselt (ning seda kindlasti ka mõisa akendest vaadatuna) kinnistupiiridega tükeldatud terviku. Taimestamise võib valida vastavalt ajaloolistele eeskujudele ja nii luua *nn* koduaia privaatsuse kunagise tseremooniaväljaku ulatuses.

Teie kirjeldatud madalad metallaiad ei ole Eesti mõisaparkidele omased, pigem on peahoone ümbruses eraldatud tsoone loodud puitlippidest või metallist aiaga looduskivist baasil. Graniidi valikul on võimalik ühtlustada selle kivide väljanägemist peahoone sokli või siis pargi suure piirdemüüri omaga.
Osas, mis piire jääb Pargi tn 3 ja Pargi tn 1 kinnistute piirile, tuleb lahendus läbi arutada naaberkinnistu omanikuga.
Rääkisite ka probleemist, kuidas turismibussid kasutavad mõisaesist platsi parklana. Ehk on siin hoopis Teile avanev võimalus külastajate ligipääsu aiaga mitte piirata vaid kehtestada eramaal parkimistasu, mida tänapäeval digilahendustega rakendada võiks olla hõlbus.

Kokkuvõttes on Muinsuskaitseameti seisukoht järgmine:
Kui mõisahoone on kasutusel koduna, on massilise külastajate ligipääsu piiramine õuealale aktsepteeritav;
Piirdeaia materjali ja sokli, postide ning aia kujunduse osas otsida eelkõige eeskujusid Eestimaa mõisates säilinud ajaloolistest näidistest;
Kaitsealuse pargiosaks oleva tseremooniaväljaku/õue kujundus lahendada kõiki elemente arvesse võttes tervikliku maastikukujundusprojektiga, mis esitada Muinsuskaitseametile kooskõlastamiseks.

Lugupidamisega

Madis Mikkor
Muinsuskaitseamet
Järvamaa nõunik